

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1773/2023
17.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Данијел Динчић, адвокат из ..., против туженог Музеја Војводине из Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Аутономне покрајине Војводине, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 5192/22 од 26.01.2023. године, у седници одржаној 17.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против ставова првог, другог и четвртог изреке пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 5192/22 од 26.01.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 3011/21 од 28.09.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и обавезан тужени да тужиљи за период од 01. новембра 2018. године до 31. октобра 2021. године исплати: на име разлике зараде до износа минималне зараде износ од 28.967,25 динара са затезном каматом од 01. јуна 2022. године до исплате и обрачунату затезну камату у износу од 5.932,41 динара на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 92.707,25 динара са затезном каматом од јуна 2022. године до исплате и обрачунату затезну камату у износу од 17.691,81 динара; на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 85.213,85 динара са затезном каматом од 01. јуна 2022. године до исплате и обрачунату затезну камату у износу од 15.881,58 динара, као и да исплати трошкове поступка у износу од 73.500,00 динара са затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 5192/22 од 26.01.2023. године, ставом првим изреке, делимично је преиначена пресуда Основног суда у Новом Саду П1 3011/21 од 28.09.2022. године и одбијен тужбени захтев за обавезивање туженог да тужиљи за период од 01. новембра 2018. до 31. октобра 2021. године исплати: на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 92.707,25 динара са затезном каматом од 01. јуна 2022. године до исплате и обрачунату затезну камату у износу од

17.691,81 динара, на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора износ од 85.213,85 динара са затезном каматом од 01. јуна 2022. године до исплате и обрачунату затезну камату у износу од 15.881,58 динара. Ставом другим изреке, делимично је преиначено решење о трошковима поступка садржано у првостепеној пресуди и одбијен захтев за исплату накнада трошкова парничног поступка преко износа од 30.930,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, у преосталом делу одбијена је жалба туженог као неоснована и потврђена првостепена пресуда у преосталом делу. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужила да туженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 42.116,00 динара.

Против преиначујућег дела правноснажне пресуде и против одлуке о трошковима поступка донете у другом степену, тужила је изјавила благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао правноснажну пресуду у побијаном делу, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у радном односу код тужене на радном месту ..., са коефицијентом од 6,70. Тужена је тужили обрачунавала плату у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 35/01... 86/19), тако што је коефицијент радног места множен са прописаном основицом за сваки месец. Тако утврђена основна зарада је била нижа од минималне зараде осим у месецу јулу 2020. године, јуну 2021. године, па је тужена вршила исплату тужили плате у висини минималне зараде. У обрачунским листама за утужени период од 01.11.2018. до 31.10.2021. године, нису исказане накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, нити је исказан део коефицијента који се односи на ове накнаде. Осим тога тужила је једно време била на боловању за то време тужили је исплаћивана зарада која је била мања од минималне зараде а која разлика је укупно 28.987,25 динара, док је обрачуната камата до 31.05.2022. године – 5.932,41 динара. Даље, вештачењем је разлика између примљене зараде и зараде која укључује топли оброк и регрес а висина је према налазу вештака обрачуната према параметрима прописаних важећим ПКУ за јавна предузећа у комуналној делатности на територији РС. Према налазу вештака тужила је определила захтев у погледу висине.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиле усвојио и тужену обавезао да јој исплати предметне накнаде, са припадајућом каматом, јер је закључио да у минималној заради која јој је исплаћивана, у утуженом периоду, није садржана накнада трошкова које су предмет овог поступка, а да, у недостатку конкретне регулативе, тужила може да потражује накнаду у износима према параметрима из упоредно важећег колективног уговора у Републици Србији, који се односе на предузећа која, као и тужена, обављају делатности и послове којима се обезбеђује остваривање права грађана и задовољавање потреба грађана и организација (јавне службе).

Другостепени суд је за накнаду за топли оброк и регрес преиначио првостепену пресуду тако што је тужбени захтев тужиле одбио применом одредбе члана 4. ст. 1. и 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01 ... 86/19), којом је прописано да накнада на име регреса и исхране у току рада урачуната у коефицијент радног места, а коефицијенте прописане Уредбом Владе Републике Србије.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је преиначењем првостепене пресуде правилно применио материјално право.

Закон о раду у одредби члана 105. став 3. прописује да се под зарадом сматрају сва примања из радног односа осим примања из члана 14, 42. став 3. тачке 4. и 5, члана 118. став 1. тачка 1. – 4, члана 119, члана 120. тачка 1. и члана 158. тог Закона. Према одредби члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и на регрес за коришћење годишњег одмора, а висина трошкова из става 1. тачка 5. тог члана мора бити изражена у новцу (став 2.).

Закон о платама у државним органима и јавним службама, прописао је начин утврђивања плате, додатака, накнада и осталих примања, поред осталог и за запослене у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Плату запослених у јавним службама одређује основна плата коју чини производ основнице за обрачун плате (коју утврђује Влада) и коефицијента (утврђених актом Владе), додатака на плату прописаних тим Законом (минули рад, прековремени рад, теренски додатак, рад ноћу и на дан државних и верских празника) и обавезе које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате. Према одредби члана 4. став 1. тог Закона, коефицијент плате изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а према ставу 2. коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. Исто решење садржано је и у члану 31. Посебног колективног уговора за државне органе („Службени гласник Републике Србије“ број 38/2019, 55/2020), а према одредби члана 48. тог општег акта, запослени може да оствари право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора од 2020. године, ако се за такву врсту накнаде стекну услови у буџету Републике Србије, тако што висину тих накнада утврђује Влада.

Дакле, регулатива обрачуна и исплате плата у јавним службама у складу са нормама посебног закона, није истоветна регулативи обрачуна и исплате зарада према правилима која се примењују у општем радно-правном режиму, јер појам зараде у одређеним радним срединама и плате нема јединствено значење, што се директно одржава на различитост услова, начина и обима права на накнаду предметних трошкова. Обрачуном плате запосленима у јавним службама, применом посебних закона и општих аката, запослени на одређеним радним местима са најнижим коефицијентом, примају плату у нижем износу од минималне зараде и у тој ситуацији вршена је исплата плате до висине вредности минималне зараде. Међутим, исплатом плате запосленима у јавним службама у висини вредности минималне зараде не активирају се правила општег радноправног статуса према коме запослени, који у

складу са Законом о раду остварује право на исплату минималне зараде, има право на увећану зараду и накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, у смислу одредбе члана 108. и 118. Закона о раду. Горе наведени посебни прописи не предвиђају право на накнаду за исхрану и регрес за коришћење годишњег одмора, посебном нормом, јер су ове накнаде обухваћене и садржане у коефицијенту за обрачун плате (члан 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама), што значи да се иста остварују кроз обрачун и исплату плата, услед чега нема ни основа (упућујућих норми) да се примењују параметри из колективних уговора за запослене у јавним предузећима, односно Општег колективног уговора. Стога, према садржају наведених посебних закона, нема правне празнине по питању права на исплату накнаде трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, због чега нема ни услова за супсидијерну примену Закона о раду (члан 2. Закона о раду), што значи да је тужбени захтев тужиље неоснован.

На основу Закључка усвојеног на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 05.07.2022. године, запослени којима се плате исплаћују у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада, применом коефицијента за обрачун и исплату плата, у ком је садржан додатак на име тих накнада и саставни је део коефицијента за сваког запосленог. Због тога се наводима ревизије тужиље неосновано побија правилност примене материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1, 154. и 165. став 2. Закона парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 414. став 1. Закона парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић